

"Een Goddelijke beschikking (deel 1)"

Op bezoek bij de familie D., Mariotteplein 17 te Amsterdam, Water-graafsmeer. Dertig jaar geleden kwam ik hier voor het eerst om ze na sept. 1965 niet meer te zien. Ik had jaren lang een innige, intensieve relatie met hun dochter Els die bij mij in de klas zat. We zagen elkaar elke dag en brachten gemiddeld een uur of twaalf per dag met elkaar door.

Aanwezig zijn de heer en mevrouw D. en de dochter van Els, begin twin-tig, goed ogend, net geslaagd voor haar onderwijzeressen examen. De ge-schiedenis herhaalt zich.

Het interieur is nog hetzelfde als drie decennia geleden. Saai, sober en grijs. Een blind paard kan er geen schade aanrichten.

Ik krijg een kop lauwe thee aangeboden met een kaakje.

Mevrouw D. galmt van uit de keuken off key "Welk een naam is onze Jezus".

"Dat zong U vroeger ook vaak", zeg ik.

Een bezwerend ritueel?

"O, ja? Daar weten we niets meer van! Vroeger zijn we vergeten! Vroeger bestaat niet meer! Het gaat om het nu! De Heire der Heirscharen leeft nu en is waarlijk opgestaan!" zegt Pa Deutekom.

Aanvankelijk wenden ze voor zich niets meer van de jaren 60 te herinne-ren dat ik er regelmatig kwam tussen 1963 en 1966.

Wat later vertellen ze me details uit die tijd die ik al lang vergeten was.

Ze lijken nog al in verlegenheid gebracht met mijn bezoek. Net als vroeger voel ik mij onbehaaglijk en bepaald niet welkom.

Als de dochter van Els weg gaat neemt het gesprek een heel andere wen-ding. Ik had vantevoren besloten om het onderwerp Els te laten rusten. Haar brieven en fotos heb ik nog. Het lijkt documentatie materiaal uit een andere universum. Ik heb er niets meer mee. Het stijl gereformeerde milieu heb ik ver achter mij gelaten.

"Els is vlak na jou gelukkig getrouwd met haar jeugdliefde en is God zij geloofd in de gereformeerde gezindte gebleven. Zij bewandelt de juiste weg. Daar stond jij buiten. Jij kwam uit een milieu waar het normaal was als mensen gingen scheiden. Jouw familie bewandelde de weg des be-houds niet. Wij konden dat niet accepteren. Alles hebben we er aan gedaan om Els te overtuigen dat zij niet met jou moest trouwen. Ze wilde zich verloven met jou maar daar hebben wij toen met succes een stokje voor gestoken. Twee geloven op één kussen daar slaapt de duvel tussen, daar zijn wij van overtuigd! Als er één op de hard stenen tafel des geloofs staat en de ander zit er in totale duisternis onder die tafel dan kan diegene die op de tafel is niet de ongelovige ondertafelrevolutionair naar boven trekken. Zo werkt dat niet. Kinderen van gescheiden ouders herhalen de zonden hunner ouders tot in het vijfde geslacht, daar wilden wij Els voor behoeden. Jij was een kind van de zonde! In zonde geboren, in zonde zult gij henen gaan zegt dominee Smytegeldt altijd! En wij weten wie de vader van de zonde is! Zijn wegen zijn ons niet geheel onbekend!" zegt Ma Deutekom.

“Wie is dat dan op die wegen?” vraag ik verbaasd.

“De Duivel met een grote D, de Boze met een grote B en de Satan met een grote S. Wie niet in de Heer is die is van de Satan! Halleluja! Prijst den Heer keer op keer bij een trap orgel van Johannes de Heer!” zegt Pa Deutekom.

Ik zwijg. Wat moet ik er op zeggen? Ik heb hun excuses niet nodig. De geuite beschuldigingen doen mij niets.

“De man van Els is trouwens een vreselijke potentat. Ze heeft niets in te brengen, behalve haar salaris als onderwijzeres, maar dat moet ze af staan want de man is in Bijbels opzicht koning, priester en meester. Hij is het hoofd van zijn vrouw! In smart zal zij baren! Denken doet de man!” voegt Ma D. er aan toe. Het kan mij weinig schelen. Ik ken de vooroordelen van de calvinisten.

“Och, als ze daar gelukkig mee is. Heel wat vrouwen met een bepaalde aanleg vinden het prettig onderdrukt te worden door hun man. De bladen staaan er vol van!” zeg ik zo neutraal mogelijk.

“Ja, dat vindt zij ook, ze is in- en ingelukkig. De Bijbel zegt ook dat de man het hoofd van het gezin, maar ook koning en admiraal. De vrouw dient in alle nederigheid zijn kompas te volgen. Hij zet de koers uit. Er werd door haar echtgenoot ook vreselijk aan haar getrokken toen ze met jou om ging. Elke dag stond hij haar op te wachten. Hij heeft ons nog voor gesteld om jou uit de weg te ruimen. Dat heeft niet veel gescheeld. Hij had van zijn broer nog een oude, roestige bajonet. Wij vond dat zoiets niet kon voor echte christenen, maar hij haalde het Oude Testament er altijd bij, daar werd ook iedereen afgeslacht, want wie niet voor mij is die is tegen. Elke dag heeft hij haar bestookt met dat zij de enige voor hem was en door de Here voor hem was weg gelegd, dat zij een Goddelijke beschik-king was, God had ze voor elkaar bestemd, dat heeft hij jaren vol gehouden en uiteindelijk is ze toen maar gezwicht voor de druk.”